

Princípy zverejňovania a poskytovania štatistických informácií

Last update:24.05.2023

Štatistický úrad Slovenskej republiky predkladá záujemcom postupy pri zverejňovaní a poskytovaní štatistických informácií, charakteristiky základných foriem zverejňovania a jednotlivých druhov produktov a služieb, vymedzenie princípov vzťahov s používateľmi štatistických informácií, zásady poskytovania produktov a služieb, cenovú politiku štandardných a neštandardných výstupov na základe požiadaviek. Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií sa uskutočňuje v súlade so zákonom NR SR [č.540/2001 Z. z. o štátnej štatistike](#) (pdf - 127 kB), v znení neskorších predpisov.

Zverejňovanie a poskytovanie štatistických informácií spĺňa kritériá stanovené v [Kódexe postupov pre európsku štatistiku](#), ktorými sú najmä včasnosť, presnosť, spoľahlivosť, relevantnosť, prístupnosť a zrozumiteľnosť, nestrannosť, objektívnosť, odborná nezávislosť a efektívnosť vynaložených nákladov.

Zverejňovanie štatistických informácií

Internetový portál Štatistického úradu SR (www.statistics.sk) je hlavný nástroj na zverejňovanie štatistických informácií a súčasne predstavuje jednu z prioritných foriem šírenia štatistických informácií.

Prostredníctvom internetového portálu sú dostupné:

- informatívne správy, aktuality, tlačové správy
- publikácie
- údaje a metaúdaje vo verejnej databáze
- digitálne produkty
- metodika a metaúdaje
- kľúčové dokumenty úradu, legislatíva a informácie o verejnom obstarávaní
- ďalšie informácie úradu

Dôležitou zásadou šírenia informácií pre verejnosť je včasná **informovanosť omieste a čase dostupnosti** štatistických informácií vo forme rôznych typov produktov, **o ich rozsahu a obsahu**. Pre zabezpečenie tejto zásady sa vydávajú [kalendár prvého zverejnenia](#), [kalendár zverejňovania publikácií](#) a [harmonogram aktualizácie VBD](#).

Zásady prvého zverejnenia a Kalendár prvého zverejnenia

Zásady prvého zverejnenia sa vzťahujú na:

- údajové kategórie vyplývajúce zo zásad Špeciálneho štandardu MMF pre šírenie údajov (SDDS Plus - Special Data Dissemination Standard Plus). K týmto kategóriám patria hrubý domáci produkt, indexy spotrebiteľských cien, indexy cien priemyselných výrobcov, priemyselná produkcia, zahraničný obchod, zamestnanosť a nezamestnanosť podľa

Výberového zisťovania pracovných síl, priemerná mesačná mzda zo štvrtročného výkazníctva

- údaje zisťované a spracované podľa zmlúv, dohôd, záväzkov a na základe platných rámcových, delegovaných a implementačných nariadení (napr. s Eurostatom)
- výsledky z osobitných zisťovaní a cenzov (napr. štrukturálneho cenzu fariem)
- údajové kategórie, o ktoré je zvýšený záujem verejnosti
- ďalšie informácie a údaje, resp. výstupy, na základe písomného rozhodnutia predsedu úradu

Prvé zverejnenie sa vykonáva prostredníctvom informatívnej správy. Kalendár prvého zverejnenia je prístupný na internetovom portáli úradu, obsahuje termíny zverejnenia na najbližšie 4 mesiace. Termíny sú stanovené ako presné dátumy zverejnenia. Čas zverejnenia je stanovený na 9.00 h. Platí základná zásada, že všetci používatelia majú nárok na prístup k informáciám v rovnakom čase.

Výsledky štatistických zisťovaní sú do okamihu prvého zverejnenia pod embargom. [Prednostné poskytovanie údajov pred prvým zverejnením](#) (PDF - 230 kB) je možné iba vo výnimočných prípadoch, napr. štátnej inštitúcii na pracovné účely za zmluvne špecifikovaných podmienok, v súlade s Nariadením EP a Rady č. 223/2009 (čl. 9 a čl. 11) v znení neskorších predpisov a [Kódexom postupov pre európsku štatistiku](#). Zmluva musí obsahovať záväzok odberateľa neposkytnúť predmetné údaje žiadnej tretej strane do termínu zverejnenia údajov Štatistickým úradom SR.

Zmenu stanoveného termínu zverejnenia je možné vykonať len výnimočne, zo zvlášť závažných dôvodov (napr. neočakávané problémy pri spracovaní údajov). O zmene termínu je verejnosť informovaná prostredníctvom internetového portálu najneskôr 7 pracovných dní pred plánovaným termínom zverejnenia.

Pre zverejnenie predbežných údajov s prijateľnou presnosťou platia rovnaké podmienky ako pre zverejnenie definitívnych údajov, vrátane dodržania postupu pri zmene stanoveného termínu zverejnenia a povinnosti zverejnenia metodických vysvetliviek k údajom.

Edičný program

Na zabezpečenie informovanosti verejnosti o portfóliu publikácií úrad zostavuje [edičný program na príslušný rok](#). V prípade potreby úrad vydáva publikácie aj nad rámec edičného programu. Edičný program poskytuje prehľad všetkých publikácií, ktoré úrad plánuje vydať v príslušnom roku. Publikácie sú zoradené podľa publikačných radov. V predložených tituloch sa zverejňujú výsledky štatistických zisťovaní a cenzov, pričom sa zohľadňujú aktuálne potreby používateľov štatistiky.

Edičný program obsahuje: stručné anotácie ku všetkým publikáciám, spôsob zverejnenia a objednávanie (len v prípade časopisu Slovenská štatistika a demografia), periodicitu/mesiac vydania, jazykovú verziu, informácie o verejnej báze dát a API otvorených údajoch Štatistického úradu SR.

Základné formy zverejňovania štatistických informácií

Za základné formy zverejňovania štatistických informácií sa v podmienkach úradu považujú:

zverejňovanie štatistických údajov vo forme textových interpretácií dopĺňujúcich tabuľkovú formu, t. j. informatívnych a tlačových správ a aktualít, zverejňovanie štatistických údajov v publikáciách, zverejňovanie štatistických údajov v dátových kockách vo verejnej báze dát (ďalej VBD).

Pri zverejňovaní, šírení a poskytovaní štatistických informácií používateľom je zabezpečená ochrana dôverných údajov v zmysle Zákona NR SR č.540/2001 Z. z. o štátnej štatistike (pdf - 127 kB), v znení neskorších predpisov a [Zásad aplikácie ochrany dôverných štatistických údajov](#).

Informatívne správy

Zverejňovanie štatistických informácií sa v prvom rade vykonáva vo forme tabuliek prostredníctvom publikovania dátových kociek vo VBD, príp. inom tabuľkovom formáte. Informatívna správa je textová interpretácia, ktorá má doplnkový charakter k: zverejneným údajom vo forme tabuľkových prehľadov (v dátových kockách alebo v xlsx. prílohách), informáciám o činnostiach úradu (napr. o cenoch, metodikách, o revíziách, o zmenách).

Informatívne správy sa vydávajú s týždennou, mesačnou, štvrťročnou, polročnou alebo ročnou periodicitou, príp. jednorazovo. Sú zverejňované na internetovom portáli úradu vo vopred stanovený deň podľa schváleného kalendára prvého zverejnenia vždy o 9.00 h. Informatívne správy nezahrnuté v kalendári prvého zverejnenia a pripravované k iným typom produktov môžu byť zverejnené aj v iných časoch, a to od 10.00 do 14.00 h. Po zverejnení sú všetky správy uložené v [Katalógu informatívnych správ](#) na portáli úradu v časti Produkty.

Ak sa po zverejnení v informatívnej správe zistí nesprávny údaj bezodkladne sa opraví, verejnosť je o tom informovaná prostredníctvom aktuality na portáli úradu. V prípade, že bola informatívna správa zasielaná médiám, bezodkladne sú príslušné médiá informované e-mailom o oprave oddelením komunikácie.

Publikácie

[Publikácie](#) sa vydávajú v základných publikačných radoch: súborné publikácie, tematické publikácie, klasifikácie, číselníky (ak sú vydané ako publikácie) a ostatné publikácie.

Z hľadiska formy sa publikácie vydávajú elektronicky, vybrané produkty aj v tlačenej forme, napr. časopis Slovenská štatistika a demografia, informačno-propagačné materiály. Súčasťou publikácií sú metodické vysvetlivky a metaúdaje, ktoré obsahujú základné charakteristiky publikovaných údajov a definície základných ukazovateľov. V základných charakteristikách sa uvádzajú informácie potrebné pre správnu interpretáciu údajov a posúdenie ich vhodnosti pre účely používateľa (zdroj údajov, spôsob zisťovania, metódy zostavovania údajov, vrátane dopočtov, zmeny metodiky, upozornenie na predbežný charakter údajov a časové obdobie,

ktorého sa spätné spresnenie údajov týka a pod.). Ak sa v publikácii vyskytne nesprávny údaj, autor publikácie spresní údaj formou opravného lístka (errata), ktorý obsahuje pôvodný údaj a údaj správny. V prípade publikácie v tlačenej forme, ak sa chyba zistí pred oficiálnym termínom vydania, vloží sa opravný lístok pred titulný list alebo na stranu, kde je uvedený nesprávny údaj. Ak sa chyba zistí dodatočne, opravný lístok sa vkladá do najbližšieho čísla vydania titulu, resp. priamo zašle zákazníkovi. Ak sa nesprávny údaj vyskytne v publikácii vystavenej na internetovom portáli úradu, opravný lístok sa zverejní v rámci anotácie príslušného titulu.

Tlačové správy

Tlačová správa je jednou z foriem zverejnenia štatistických informácií. Má širšie použitie ako informatívna správa, pretože predstavuje textovú interpretáciu k informáciám rôzneho charakteru, a to k: tabuľkovým prehľadom (v dátových kockách alebo v XLSX. prílohách), publikáciám, rôznym typom zverejňovaných produktov, informáciám o rôznych udalostiach, zaujímavých aktivitách, informáciám o odborných činnostiach úradu. Prípravu tlačových správ zabezpečuje oddelenie komunikácie. Tlačové správy sa zverejňujú v [Katalógu tlačových správ](#) na internetovom portáli úradu v časti Produkty.

Aktuality

Aktualita je krátka správa, ktorá slúži na rýchle zverejnenie aktuálnych dôležitých informácií rôzneho charakteru na portáli úradu, ktoré sa týkajú: dôležitých udalostí úradu (tlačové konferencie, nové zisťovania, zaujímavé aktivity, a pod.), technických odstávok systémov, zmien termínov vo zverejňovaní štatistických informácií, revízií štatistických informácií, opráv štatistických informácií a spresňovania metodiky v rôznych produktoch.

Verejná báza dát (VBD)

Verejná báza dát (VBD) je tvorená systémom dátových kociek a je založená na technológií IBM Cognos TM1. VBD poskytuje údaje za jednotlivé štatistické oblasti v členení na domény/oblasť a subdomény/okruh. VBD obsahuje publikované údaje Štatistického úradu SR vo forme multidimenzionálnych dátových kociek za časové rady a údaje dostupné za Slovenskú republiku až po najnižšiu územnú úroveň (obce). Údaje sú vecne členené podľa viacerých dimenzií (vek, pohlavie, kraj, atď.). [Harmonogram aktualizácie údajov VBD](#) je plán, ktorý obsahuje termíny aktualizácie ukazovateľov v jednotlivých štatistických okruhoch uložených vo VBD. V prípade zmeny plánovaného termínu zverejnenia dátovej kocky vo VBD, alebo ak sa v dátovej kocke vyskytne nesprávny údaj, je o tom verejnost' informovaná prostredníctvom aktuality na portáli úradu.

Digitálne produkty

Pod **digitálnymi produktmi** rozumieme typy produktov zverejňovaných elektronickou cestou na portáli úradu. Digitálne produkty sú e-publikácie, aplikácie a dashboardy. **E-publikácie** sa vytvárajú najmä vo formátoch Portable Document Format (.PDF) vo verzii 1.3 a vyššie. Ako doplnkový formát sa môže použiť DOCX, ODT. **Aplikácia** zabezpečuje verejnosti poskytovanie štatistických informácií cez interaktívne prvky. **Dashboard** sa využíva pri produktoch, ktoré majú

za cieľ integrovať informácie z viacerých zložiek (napríklad z VBD) do jednotného zobrazenia. V prípade zistenia nesprávneho údaja v digitálnom produkte je zabezpečená jeho oprava na internetovom portáli úradu, kde je to možné, sa oprava nesprávneho údaja ošetrí poznámkou.

Poskytovanie štatistických informácií

V systéme poskytovania štatistických informácií má dôležitú úlohu informačný servis ústredia úradu, vybrané útvary pracovísk Štatistického úradu SR v krajoch (ďalej len útvary poskytujúce informačné služby), oddelenie komunikácie a hovorca. Tieto útvary prijímajú požiadavky na štatistické informácie a produkty. Poskytujú záujemcom informácie o produktoch úradu, dostupnosti štatistických informácií, možnostiach a cenových podmienkach neštandardných štatistických spracovaní. Poskytujú konzultácie k metodickým otázkam, poradenstvo z hľadiska využiteľnosti štatistických informácií a zabezpečujú vybavenie požiadaviek používateľov. Útvar informačných služieb v ústredí úradu poskytuje aj pomoc používateľom, ktorí hľadajú údaje o európskej štatistike na internetovej stránke Eurostatu, štatistického úradu Európskej únie.

Poskytovanie štatistických informácií sa realizuje na základe požiadaviek. Požiadavkou je akákoľvek žiadosť o poskytnutie štatistických informácií, produktov, metaúdajov, metodických vysvetliviek, konzultácie, poradenstvo o možnostiach prístupu k údajom, ktorými úrad disponuje.

Požiadavky sú vybavované e-mailom, listom a telefonicky.

V prípade požiadaviek od médií doručených na útvary poskytujúce informačné služby sú tieto požiadavky postúpené oddeleniu komunikácie. Komunikáciu vo vzťahu k médiám zabezpečuje výlučne hovorca úradu.

Ak úrad nemá požadované údaje k dispozícii alebo spracovanie požiadavky je vysoko náročné na kapacitné a technické možnosti vecne príslušného útvaru, požiadavka sa zamietne s uvedením dôvodu.

V prípade poskytnutia informácií za úhradu, cenu za poskytnuté služby určujú útvary poskytujúce informačné služby na základe času spracovania, v súlade s platným [Cenníkom služieb Štatistického úradu SR](#).

Poskytovanie súborov dôverných štatistických údajov na vedecké účely sa riadi [osobitnými predpismi](#), prístup je možný aj prostredníctvom [Výskumného dátového centra](#) v budove ústredia úradu.

Používateľ štatistických informácií môže uplatniť reklamáciu k poskytnutým produktom a službám úradu písomnou formou alebo e-mailom.

Poskytovanie produktov a služieb bezplatne, prípadne za úhradu sa riadi Zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov v §31, odseky (1), (2) a (3). Zákon vymedzuje okruh príjemcov, ktorým sa poskytujú štatistické informácie v dohodnutom rozsahu, lehote a periodicite bezplatne. Okrem týchto prípadov je podľa odseku (4) zákona úrad oprávnený poskytovať štatistické informácie získané štatistickým zisťovaním za cenu dohodnutú v súlade s cenovými predpismi, a to každému, kto o ne požiada.

Bezplatne sa poskytujú tieto produkty a služby:

- informácie zverejňované na internetovom portáli úradu
- výstupy na základe štandardných požiadaviek používateľov, vrátane metodických informácií, ak príprava nepresiahne jednu hodinu
- štatistické informácie poskytované Eurostatu, ministerstvám a ostatným ústredným orgánom štátnej správy, Národnej banke Slovenska, medzinárodným orgánom a organizáciám, orgánom miestnej štátnej správy a územnej samosprávy
- výbery z Registra organizácií poskytované na vyžiadanie ministerstvám a ostatným ústredným orgánom štátnej správy, Národnej banke Slovenska, orgánom miestnej štátnej správy a územnej samosprávy
- neštandardné štatistické výstupy, vrátane metaúdajov a metodických informácií, napr. pre nevyhnutné potreby riadiacej sféry, na základe povinnosti vyplývajúcej z uznesení vlády SR alebo medzinárodných zmlúv; berie sa pritom do úvahy náročnosť ich spracovania a kapacitné možnosti vecne príslušného útvaru
- metodicko-poradenské služby používateľom štatistických informácií
- využívanie služieb knižnice úradu
- telefonické zodpovedanie otázok týkajúcich sa štatistických informácií, vrátane metodických informácií (ak zodpovedanie požadovaných informácií vyžaduje dlhší čas, je potrebné informovať žiadateľa o podaní žiadosti v písomnej alebo elektronickej forme)

Medzi produkty a služby za úhradu patria:

- neštandardné výstupy na základe požiadaviek používateľov, ktorých príprava presahuje jednu hodinu; týka sa výstupov zo spracovania štatistických zisťovaní, ktoré nie sú zverejnené na internetovom portáli úradu; ide o rozšírený okruh ukazovateľov, podrobnejšie triedenie, napr. podľa ekonomických činností, regiónov, druhu vlastníctva, právnej formy a pod.
- výbery z Registra organizácií prostredníctvom úradu alebo Infostatu, poskytované na základe objednávky
- vedecký časopis „Slovenská štatistika a demografia“ poskytovaný na základe objednávky

V rámci úradu sa uplatňuje jednotná cenová politika. Ceny produktov a služieb sú pre všetkých používateľov rovnaké. V prípade spracovania údajov veľkého rozsahu je možné poskytnúť zľavu. Platba je možná prevodným príkazom. Vzhľadom na to, že všetky činnosti úradu počnúc zberom a získavaním údajov, cez spracovanie a šírenie informácií sú hradené z prostriedkov štátneho rozpočtu, platí zásada, že v cene nie je zohľadnená cena za samotnú štatistickú informáciu. Ceny preto vyjadrujú náklady na služby spojené s prípravou štatistických informácií pre používateľa. Ide o čas potrebný na spracovanie údajov, spotrebovaný materiál, tlač a tlačiarenské služby, náklady spojené s distribúciou, odborné a programátorské práce pri zabezpečovaní výberov z interných databáz a neštandardných spracovaní, dodanie informácií na špeciálnom médiu, v požadovanom dátovom formáte a pod.

Externá komunikácia

Externá komunikácia Štatistického úradu SR sa realizuje v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a na základe všeobecných odporúčaní Eurostatu a OSN.

Externá komunikácia zahŕňa komunikáciu s nasledovnými cieľovými skupinami, t.j. s médiami, tvorcami politik (orgány zákonodarnej a výkonnej moci, štátnej správy a samosprávy), odbornými používateľmi štatistických informácií a verejnosťou.

Aktívna komunikácia sa realizuje prostredníctvom rôznych nástrojov a aktivít:

- konferencie, workshopy, webináre a semináre zamerané na odborné a aktuálne štatistické témy
- pracovné stretnutia s používateľmi štatistických informácií z odborných a vedeckých oblastí (napr. s analytikmi, zástupcami odborných médií), ktoré sú zamerané na detailnejšiu komunikáciu a výklad vývojových tendencií, metodických zmien, dôvodov revízií údajov a pod.
- aktivity/programy pre rôzne cieľového skupiny potenciálnych používateľov štatistických informácií (napr. študenti stredných a vysokých škôl)
- osobné stretnutia, telefonická a elektronická komunikácia prostredníctvom útvarov poskytujúcich informačné služby
- služby knižnice
- spätná väzba prioritne realizovaná prostredníctvom prieskumov
- newsletter

Autorské práva a podmienky pre využívanie a ďalšie zverejňovanie

Podľa právnej úpravy Európskej únie sa autorské práva vzťahujú nielen na štatistické publikácie ako diela, ale aj na rôzne druhy informácií zo štatistických databáz vytvorených štatistickými úradmi. Všetky štatistické produkty a štatistické databázy vytvorené Štatistickým úradom SR sú chránené autorským zákonom a ich zverejňovanie a poskytovanie sa riadi príslušnou legislatívou.

V prípade, ak je dielo vytvárané v spolupráci s externým dodávateľom, je potrebné, aby odborný gestor zodpovedný za dielo na strane Štatistického úradu SR zmluvne zabezpečil túto spoluprácu v súlade s Autorským zákonom č. 185/2015 Z. z., v znení neskorších predpisov.

Štatistické informácie zverejnené prostredníctvom internetových stránok Štatistického úradu SR je možné:

- šíriť (kopírovať, sprostredkovať a distribuovať verejnosti)
- využívať a citovať v iných dielach
- využívať komerčne

Pri šírení a využívaní zverejnených štatistických informácií je potrebné dodržať nasledujúce podmienky:

- ako zdroj informácií bude uvedený Štatistický úrad SR (nesmie tým však vzniknúť dojem,

že Štatistický úrad SR podporuje používateľov informácií a údajov alebo spôsob, akým dielo užívajú)

- všetky informácie zverejnené na internetovej stránke sú informačnými aktívami Štatistického úradu SR a sú klasifikované stupňom dôvernosti „verejné“
- štatistické informácie sú zverejňované v súlade so zákonom č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov
- v prípade šírenia informácií Štatistický úrad SR uplatňuje použitie medzinárodnej verejnej licencie [Creative Commons Attribution License\(cc-by\) 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) a vzniká povinnosť uviesť podmienky tejto licencie, najlepšie priamym odkazom na internetovú stránku www.statistics.sk
- pravidlá upravujúce opakované použitie dokumentov Štatistického úradu SR neplatia pre dokumenty, na ktoré sa vzťahujú práva duševného vlastníctva tretích strán
- Štatistický úrad SR sa zrieka zodpovednosti za prípadné škody spôsobené v dôsledku používania dát z internetových stránok Štatistického úradu SR alebo externých stránok, na ktoré sa tu odkazuje
- Štatistický úrad SR si vyhradzuje právo z prevádzkových alebo odborných dôvodov dočasne obmedziť prístup k týmto informáciám aj bez predchádzajúceho upozornenia
- používanie robotov, pavúkov (spiders, crawlers) a ďalších podobných nástrojov na zhromažďovanie a sťahovanie dát, je výslovne zakázané